

Metodologia

2014/2015

Codi: 42510

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313300 Estudis territorials i de la població	OB	0	2

Professor de contacte

Nom: Joaquín Recaño Valverde

Correu electrònic: Joaquin.Recano@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Enric Mendizábal Riera

Francesc Muñoz Pradas

Anna Ortiz Guitart

Francesc Muñoz Ramírez

Prerequisits

Coneixements previs d'anàlisi demogràfica i generals d'anàlisi territorial.

Objectius

En aquest mòdul del màster es tracten continguts clau pel que fa a l'instrumental metodològic normalment emprat pel que fa a l'anàlisi demogràfica i a les diferents fases de la planificació del territori. A banda dels aspectes formals d'obligat coneixement i aplicació en tot treball de recerca, l'assignatura s'orienta vers el treball efectiu i pràctic amb instruments metodològics de tipus tant quantitatiu com qualitatiu i subratlla l'enfocament demogràfic, social i territorial. Es treballa amb mètodes d'anàlisi estadístic multivariant, tècniques de projecció demogràfica, tècniques d'estimació demogràfica, gestió de bases de dades i mètodes d'anàlisi, diagnosi i proposta territorial.

Competències

- Aplicar críticament els conceptes i plantejaments teòrics més avançats a l'estudi de l'ordenació del territori i la població.
- Aplicar les diferents metodologies d'anàlisi geogràfica i demogràfica a diferents escales territorials i grandàries de població.
- Detectar la complexitat de les dinàmiques territorials i demogràfiques i reconèixer els mecanismes de gestió més eficients, en particular en situacions de conflicte.
- Dissenyar projectes de planejament urbanístic i territorial utilitzant les figures i metodologies adequades a diferents escales territorials.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Utilitzar les tècniques de projecció i de representació cartogràfica per al disseny de escenaris futurs.
- Valorar la incidència del marc legislatiu, econòmic, polític i social en les dinàmiques demogràfiques i territorials.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les principals tècniques i processos de obtenció d'informació en l'anàlisi qualitativa.
2. Avaluar els processos de transformació territorial i de la població aplicant metodologies i instruments vinculats a teories de referència, capaces de mesurar els mecanismes d'actuació i els resultats.
3. Comprendre el concepte actual de paisatge en l'ordenació del territori.
4. Conèixer els principals mètodes de planejament urbanístic i territorial.
5. Conèixer les principals legislacions i figures de planejament urbanístic i desenvolupament territorial.
6. Distingir les principals fases metodològiques de la planificació territorial: anàlisi, diagnòstic i propostes.
7. Elaborar previsions de la dinàmica demogràfica futura emprant els principals mètodes de projecció demogràfica.
8. Emprar metodologies quantitatives d'anàlisi i diagnòstic territorial.
9. Projectar el caràcter multidimensional de l'anàlisi territorial.
10. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc
11. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit.
12. Reconèixer la interrelació entre sistema politicojurídic, sistema demogràfic i dinàmica territorial.
13. Reconèixer la necessitat de gestionar el territori d'una manera integrada i tenint en compte les seves múltiples dimensions (social, política, econòmica, demogràfica, ambiental i física).
14. Reconèixer la utilitat de la cartografia i el SIG per a l'ordenació del territori.
15. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
16. Utilitzar les fonts d'informació estadística en la planificació territorial.
17. Utilitzar les tècniques indirectes de estimació demogràfica.
18. Utilitzar programari informàtic per dur a terme projeccions demogràfiques.

Continguts

Aspectes formals del treball de recerca (Professor Enric Mendizàbal)

- Anàlisi i interpretació dels processos socioterritorials (dimensions temporal i espacial).
- Els aspectes epistemològics (hipòtesis i preguntes de recerca).
- Tècniques de recerca I: la recerca d'informació i el pas de la informació al coneixement.
- Tècniques de recerca II: els aspectes formals dels instruments d'anàlisi (cartografia, informació quantitativa i informació qualitativa).
- Tècniques de recerca III: els aspectes formals de l'escriptura científica.

Metodologia quantitativa. Anàlisi estadística multivariant (Professor Francesc Muñoz Prades)

- Construcció d'un model de regressió múltiple.
- Selecció de variables.

- Validació del model. Predicció.
- Anàlisi factorial.
- Anàlisi d'agrupaments.

Metodologia qualitativa (Professora Anna Ortiz)

- La recerca qualitativa en Geografia: bases teòriques i conceptuals.
- Tècniques qualitatives utilitzades en Geografia (orals, visuals i escrites).
- L'anàlisi de les dades i la redacció de treballs de recerca.

Metodologia demogràfica I (Professor Joaquín Recaño)

- Introducció als models demogràfics.
 - El tractament de les poblacions: interpolació de denominadors de taxa.
 - Concepte de Persones anys.
 - Aplicació de taxes i probabilitats a la medició de la intensitat demogràfica dels fenòmens.
 - Taules tipus de mortalitat.
 - Població estacionaria i població estable.
 - Introducció a l'estimació de models demogràfics mitjançant programari matemàtic.
 - Models demogràfics de mortalitat.
 - Models demogràfics de fecunditat i nupcialitat.
 - Models demogràfics de migració.
 - Mètodes d'estimació demogràfica indirecta.
 - Indicadors de segregació residencial
 - Anàlisi exploratori de dades espacials (AEDE)
 - Anàlisi de microdades censals i d'enquestes: Tractament de microdades.
 - La regressió: Conceptes.
 - La regressió logística I: Selecció de variables.
 - La regressió logística II: Aplicació del model de regressió logística.
 - Anàlisi del cicle de vida I: Modelització del patró de cicle de vida per edat. Taules de mortalitat i Kaplan i Meier.
 - Anàlisi del cicle de vida II.: El model de regressió de Cox (1).
 - Anàlisi del cicle de vida III: El model de regressió de Cox (2).
- Anàlisi, diagnosi, avaluació i proposta territorial (Professor Francesc Muñoz Ramírez)
- El disseny de metodologies per a l'anàlisi, la diagnosi, l'avaluació i la proposta territorial.
 - L'anàlisi territorial i les diferents escales del territori (projectes exemple).

- La diagnosi i avaluació de situacions territorials diferenciades (projectes exemple).
- Propostes d'intervenció i de gestió territorial (projectes exemple).

Metodologia

La metodologia de treball combinarà: classes presencials (exposició metodològica per part del professor); sessions de seminari (discussions i debats a partir de presentacions prèvies); pràctiques amb el programari informàtic (pràctiques de càlcul a l'aula d'informàtica); tutories en grup i individualitzades; comentari de lectures de bibliografia; i treball autònom de l'estudiant.

Distribució de les tasques:

- E-A presencial (40%).
- E-A dirigit (20%).
- E-A autònom (40%).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions orals del professorat, sessions de seminari, pràctiques de classe a l'aula i classes magistrals amb suport de TIC i deba en grup	56,25	2,25	2, 4, 6, 7, 8, 13, 16
Tipus: Supervisades			
Discussió de lectures de llibres i articles i tutories en grup/individualitzades	15	0,6	2, 4, 6, 13
Realització de pràctiques de càlcul i interpretació d'indicadors territorials i demogràfics	33,75	1,35	2, 4, 6, 13
Tipus: Autònomes			
Lectura de llibres, articles i altres materials docents, estudi de la bibliografia, elaboració de treballs i presentacions sobre lectures i pràctiques	62,75	2,51	2, 4, 6, 13

Avaluació

L'assignatura contempla diferents activitats d'avaluació. Amb caràcter general es valorarà l'assistència i participació a classe (encara que no es defineix la seva participació en la nota).

- Resolució de les pràctiques del programari informàtic.
- Ressenyes crítiques sobre articles científics de metodologia demogràfica.
- Defensa oral de treballs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-----	-------	------	--------------------------

Activitats pràctiques, ressenyes crítiques i defensa oral de treballs	80	57,25	2,29	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Assistència i participació en sessions presencials	20%	0	0	4, 6, 10, 11, 12, 15

Bibliografia

Aldomà, I.; Sau, E. (2008). Estudi territorial: eines i criteris. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs.

Avellaneda, Pau (2009). "La investigación cualitativa en el estudio de las relaciones entre movilidad cotidiana y pobreza en el contexto latinoamericano. Un caso aplicado en la Lima metropolitana", Documents d'Anàlisi Geogràfica, 55, 57-76.

Bailey, Cathy; White, Catherine & Pain, Rachel (1999). Evaluating qualitative research: dealing with the tension between 'science' and 'creativity'", Area, 31 (2), 169-183.

Bardina, X.; Farré, M. i López-Roldán, P. (2005). Estadística: un curs introductori per a estudiants de ciències socials i humanes. Volum 2 descriptiva exploratòria bivariant. Introducció a la inferència. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, Col·lecció Materials 166.

Bizquerra, R. (2009). Introducció conceptual al anàlisi multivariable. Un enfoque informàtic con los paquetes SPSS-Z, BMDP, LISREL y SPAD, Barcelona, PPU.

Bogue, D.J. i altres. 1993, Readings in Population Research Methodology.

Brass, W., 1974, Métodos para estimar la fecundidad y la mortalidad en poblaciones con datos limitados, Santiago de Chile, CELADE.

Carbó, J. (1996). "El anàlisi factorial como técnica de diferenciación de cultivos y su aplicación en el censo agrario de 1982". Juaristi, J.; Moro, I; Calavia, Ruiz, J.R. [Coord.]. Modelos y Sistemas de Información. VII Coloquio de Geografía Cuantitativa, SIG y Teledetección. Grupo de Métodos cuantitativos, Asociación de Geógrafos Españoles. Departament de Geografia, Prehistoria y Arqueologia: Vitoria; p. 171-181.

Caselli, G. Vallin, J. i Wunsch, G. 2002, Démographie: analyse et synthèse, vols. I, II i III, Paris, INED.

Castelló, M. [coord.] (2007). Escribir y comunicarse en contextos científicos y académicos. Conocimientos y estrategias. Barcelona: Graó.

Castro, L.J. i Rogers, A., 1982, "What the age composition of migrants can tell us?", Population Bulletin of the UN, pp. 63-79.

Cea D'Ancona, M. A. (2002). Anàlisi multivariable. Teoría y práctica en la investigación social, Madrid, Síntesis.

Clifford, Nicholas; French, Shaun & Valentine, Gill (ed.) (2010) Key methods in Geography, London, Sage Publications (2nd edition).

Cloke, Paul; Cook, Ian; Crang, Philip; Goodwin, Mark; Painter, Joe & Philo, Chris (2004) Practising Human Geography, London: Sage Publications.

Crang, Mike (2002). "Qualitative methods : the new orthodoxy?", Progress in human geography, 26 (5), 647-655.

Crang, Mike (2003). "Qualitative methods: touchy, feely, look-see?", Progress in human geography, 27 (4), 494-504.

Deboudt, Ph.; Barré, A.; Picouet, P. (2004). Réussir ses études en géographie. Méthodologie du travail universitaire. Paris: Belin.

DeLyser, Dydia; Herbert, Steve; Aitken, Stuart; Crang, Mike & McDowell, Linda (ed.) (2010). The SAGE Handbook of qualitative geography, London: SAGE Publications.

Eco, U. (1982). Cómo se hace una tesis. Técnicas y procedimientos de investigación, estudio y escritura. Barcelona: Gedisa [darrera reimpressió 2006].

Flowerdew, Robin & Martin, David (ed.) (2005). Methods in Human Geography. A guide for students doing a research project, Essex: Pearson.

Freeman, T. W. (1971). The Writing of Geography. Manchester: University Press.

Gomez, Basil & Jone III, John Paul (ed.) (2010). Research methods in geography, Oxford: Wiley-Blackwell.

Guillén, M. F. (1992). Análisis de regresión múltiple, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas.

Hinde, A. (1998), Demographic Methods, London, Arnold Publishers.

Keyfitz, N., 1979, Introducción a las matemáticas de la población, Santiago de Chile, CELADE.

Kitchin, Rob & Tate, Nicholas J. (2000). Conducting research into Human Geography. Theory, methodology & practice, Essex: Pearson Education.

Limb, Melanie & Dwyer, Claire (ed.) (2001). Qualitative methodologies for geographers. Issues and debates, London: Arnold.

López, P. i Lozares, C. (2000). Anàlisi multivariable de dades estadístiques. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona, Col·lecció Materials 93.

Naciones Unidas, 1986. Manual X. Técnicas indirectas de estimación demográfica, Nueva York, Naciones Unidas.

Northey, M. (2007). Making sense. A student's guide to research and writing. Don Mills [Canadá]: Oxford University Press.

Norusis, M. J. (2010). SPSS 17.0 Statistical Procedures Companion, Chicago: Prentice Hall.

Pallarès, M.; Tulla, A. F.; Badia, A.; Vera, A. i Serra, P. (2004). "Taxonomías de áreas del Pirineo Catalán: Aproximación metodológica al análisis de variables socioterritoriales". Geofocus 4; p. 209-245.

Parsons, T.; Knight, P. (2005). How to do your dissertation in geography and related disciplines. Londres: Routledge.

Pérez, C. (2009). Técnicas estadísticas multivariantes con SPSS. Madrid, Gaceta Grupo Editorial.

Phillips, E.M.; Pugh, D.S. (2008). La tesis doctoral. Un manual para estudiantes y sus directores. Barcelona: Bresca.

Quivy, R.; Van Campenhoudt, L. (2007). Manual de recerca en ciències socials. Barcelona: Herder.

Recaño, J. (2002). El espacio social y geográfico de los jóvenes en Cataluña. Actas del VIII Congreso de la Población Española. Santiago de Compostela ([enllaç](#)).

Rigo, A.; Genescà, G. (2000). Tesis i treballs. Aspectes formals. Vic: Eumo [edició en castellà: Cómo presentar una tesis y trabajos de investigación. Vic: Eumo, 2002].

Rogers, A. i Gard, K., 1991. "Aplicaciones del modelo de valores de mortalidad Helligman/Pollard", Boletín de Población de Naciones Unidas, nº 30, pp. 90-120.

Rogers, A. i Willekens, F.J., ed., 1986. Migration and settlement. A multiregional comparative study, Dordrecht: Reidel Publ. Co.

Shryock, H.S. i Siegel, J.S., 1976. The methods and materials of Demography, Academic Press, London.

Uriel Jiménez, E. (1995). Análisis de datos. Series temporales y análisis multivariante. Madrid: AC; pp. 343-379.

Walker, M. (2005). Cómo escribir trabajos de investigación. Barcelona: Gedisa

[Instituto Nacional de Estadística](#)

[Centre d'Estudis Demogràfics](#)

[Institut d'Estadística de Catalunya](#)